

FORMAREA COMPETENȚEI DE RECEPTARE A MESAJULUI ORAL PRIN ASCULTAREA ACTIVĂ LA ELEVII NIVELULUI PRIMAR DE ÎNVĂȚĂMÂNT

*Valentina Ciobanu, conf. univ., dr.,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău*

TRAINING THE COMPETENCE TO RECEIVE THE ORAL MESSAGE THROUGH ACTIVE LISTENING AT THE PRIMARY LEVEL OF EDUCATION

*Valentina Ciobanu, PhD, Assoc. Prof.,
„Ion Creanga” State Pedagogical University of Chisinau,
ORCID: 0000-0001-7323-6629
ciobanu.valentina@upsc.md*

CZU: 373.3.016

DOI: 10.46727/c.v2.24-25-03-2023.p265-269

Abstract. The present article addresses the problem of training the competence to receive the oral message through active listening in primary school pupils. The investigation of the problem has identified as the most effective didactic means that contribute to the efficiency of training the ability to receive the oral message is listening to literary texts, and the method most frequently applied by the teachers is explanatory reading. Determining the logical sequence of events in a listened text is one of the difficulties that primary school pupils frequently encounter in the formation of this competence through active listening. The results of the research confirm that active listening facilitates the formation of the competence of receiving the oral message in primary school pupils.

Keywords: didactic means, didactic methods, active listening.

Un obiectiv fundamental pe care îl urmărim la lecțiile de Limba și literatura română la nivelul primar de învățământ este eficientizarea formării competenței de receptare a mesajului oral și a capacității de exprimare orală.

În documentele normative se menționează: „Competența de comunicare orală presupune capacitatea de a emite mesaje, de a fi un bun vorbitor, dar, în egală măsură, și calitatea de a fi un bun ascultător, deoarece jumătate din procesul de comunicare este ascultare. Competența specifică 1. *Receptarea mesajului oral în situații de comunicare, manifestând atitudine pozitivă, atenție și concentrare.* vizează procesul de ascultare, înțelegere a mesajului la auz sau audierea, prima abilitate de comunicare folosită de copii de la naștere.

Cadrele didactice din învățământul primar trebuie să se axeze, în demersul didactic, pe formarea competenței de comunicare orală, întrucât aceasta contribuie la dezvoltarea capacității de exprimare orală și dezvoltă ascultarea activă a elevilor.

În cele ce urmează ne propunem să abordăm problema formării competenței de *receptare a mesajului oral în situații de comunicare prin ascultarea activă.*

Deși această problemă a fost studiată și s-au efectuat diverse studii, ne interesează componenta *ascultarea activă* și importanța acesteia în formarea competenței de receptare a mesajului oral la elevii nivelului primar de învățământ. În acest sens, considerăm că trebuie să precizăm care este distincția dintre conceptele de *audiere* și *ascultare*, întrucât aceste două noțiuni se confundă foarte frecvent.

În documentele normative se menționează că „audierea este un proces complex care presupune receptarea mesajelor orale, identificarea intenției vorbitorului, dar și o reacție la mesajele verbale și/sau nonverbale. Audierea este inclusă în ascultare, dar ea reprezintă doar o parte din procesul de ascultare” [2, p.26].

Cadrele didactice trebuie să cunoască că audierea are drept scop de a forma la elevi competențele de a înțelege despre ce se vorbește și de a reacționa adecvat la cele audiate.

Pentru a eficientiza formarea competenței de receptare a mesajului oral la lecțiile de limba și literatura română, cadrele didactice trebuie să identifice problemele de ascultare activă.

Pentru cadrele didactice este dificil să perceapă dacă elevul a înțeles ceea ce a ascultat, deoarece „comprehensiunea este un proces intern, care are loc în mintea elevului” [2, p.26].

Preocupându-se de ascultarea activă, Alina Pamfil susține că aceasta este o capacitate ce se concretizează în:

1. a tăcea pe toată durata discursului interlocutorului;
2. a te concentra pentru a înțelege mesajul și a detecta eventualele neclarități, informații absente, incongruențe etc.;
3. a folosi mijloacele nonverbale potrivite;
4. a fi critic, mai precis a asculta nu numai cu intenția de a recepta fidel răspunsul celui-lalt, ci și cu scopul de a defini, pornind de la propriile informații și de la informațiile oferite de ceilalți, propriul punct de vedere” [3, p.105].

În opinia Florentinei Sâmișăian ascultarea activă înseamnă:

- să nu întrerupi vorbitorul până nu și-a dus ideea la capăt;
- să fii atent la spusele interlocutorului;
- să utilizezi mijloace verbale, pentru a arăta că ai înțeles sau că ai nevoie de explicații suplimentare;
- să fii critic, ascultarea eficientă nu presupune abandonarea gândirii, a punctelor de vedere personale, pentru a le adopta pe cele ale interlocutorului; dimpotrivă, ascultând, receptorul își va aduna toate informațiile necesare pentru a putea să-și expună propriul punct de vedere [5, p.144].

Analizând opiniile acestor două cercetătoare, constatăm că ambele descriu ascultarea activă din perspectiva acestor patru dimensiuni.

Preocupându-ne de formarea competenței de receptare a mesajului oral, menționăm că pentru elevii claselor primare ascultarea activă este una dintre abilitățile de bază de care au nevoie în diverse contexte, pentru că ea le ajută să comunice eficient cu ceilalți.

Având drept obiectiv eficientizarea formării competenței de receptare a mesajului oral prin ascultarea activă la elevii nivelului primar de învățământ, cadrele didactice trebuie să știe că învățarea strategiilor de ascultare activă la lecțiile de limba și literatura română nu poate fi una teoretică. Pentru a forma capacitatea de ascultare activă, trebuie să realizăm cu elevii nivelului primar de învățământ diverse activități de învățare și să formăm un comportament de ascultare activă.

Menționăm că pentru elevii claselor primare ascultarea activă este una dintre abilitățile de bază de care au nevoie în diverse contexte, pentru că ea le ajută să comunice eficient cu ceilalți.

În formarea competenței de receptare a mesajului oral este foarte important să exersăm, la elevii nivelului primar de învățământ, ascultarea activă.

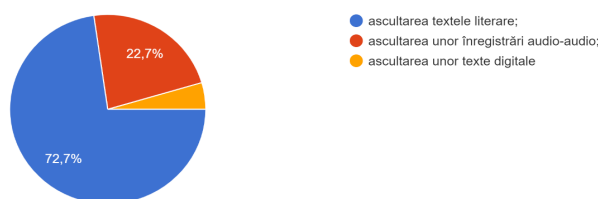
Pentru a forma capacitatea de a asculta activ, sugerăm cadrelor didactice să organizeze cu elevii activități de analiză a modului de desfășurare a ascultării active de către colegii de clasă, realizând observarea unei situații de comunicare desfășurată în clasă.

În scopul de a eficientiza formarea competenței de receptare a mesajului oral, cadrele didactice trebuie să exerseze cu elevii claselor primare *ascultarea activă* în diverse situații de comunicare și de receptare a mesajului oral. Numai astfel vor putea constata dificultățile întâmpinate de elevii nivelului primar de învățământ, exersând ascultarea activă a unor înregistrări audio, prezentări video, a unor texte literare și să găsească acele strategii didactice care vor duce la eficientizarea formării competenței de receptare a mesajului oral.

Preocupându-ne de problema formării competenței de receptare a mesajului oral prin *ascultarea activă* la elevii nivelului primar de învățământ, ne-am propus să constatăm care sunt cele mai eficiente strategii de ascultare activă, dar și dificultățile întâmpinate de elevi, realizând un chestionar pe care l-am aplicat pe un lot de subiecți alcătuit din 44 de cadre didactice. Chestionarul aplicat a inclus șase itemi:

Analizând rezultatele înregistrate, constatăm că la Itemul 1 „*Care sunt mijloacele didactice pe care le folosiți la lecțiile de Limba și literatura română pentru eficientizarea formării competenței de receptare a mesajului oral prin ascultarea activă la elevii nivelului primar de învățământ?*” 72,5% dintre cadrele didactice evaluate susțin că pentru eficientizarea formării competenței de receptare a mesajului oral folosesc ascultarea textelor literare, iar 22,7 % dintre cadrele didactice afirmă că utilizează textele digitale.

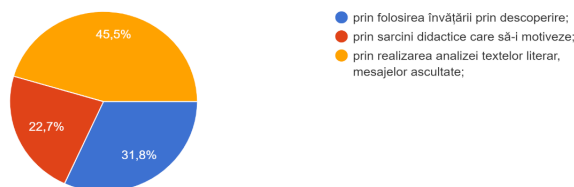
Care sunt mijloacele didactice pe care le folosiți la lecțiile de Limba și literatura română pentru eficientizarea formării competenței de receptare a m...ea activă la elevii nivelului primar de învățământ?
22 de răspunsuri

Fig. 1. Rezultatele înregistrate la itemul 1

În ceea ce privește Itemul 2 „*Cum îi motivați pe elevii nivelului primar de învățământ să asculte și să înțeleagă mai bine textele literare?*” am constatat următoarele rezultate: 62,5 % dintre cadrele didactice au menționat că îi motivează *prin realizarea analizei textelor literare și a mesajelor ascultate*; 25% îi motivează *prin folosirea învățării prin descoperire*, iar 12,5 % au răspuns că *prin sarcini didactice*.

Cum îi motivați pe elevii nivelului primar de învățământ să asculte și să înțeleagă mai bine textele literare?
22 de răspunsuri

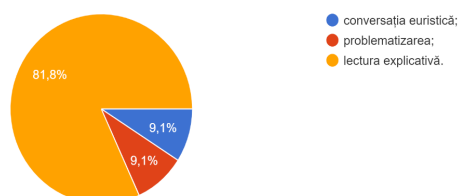

Fig. 2. Rezultatele înregistrate la itemul 2

Analizând datele sondajului la Itemul 3 „*Care metode didactice aplicate la lecțiile de Limba și literatura română contribuie la eficientizarea formării competenței de receptare a*

mesajului oral prin ascultarea activă?”, am constatat următoarele rezultate: 81,8% dintre cadrele didactice au susținut că metoda didactică care contribuie la eficientizarea formării competenței de receptare a mesajului oral este lectura explicativă, 9,1% au menționat - *conversația euristică și problematizarea*.

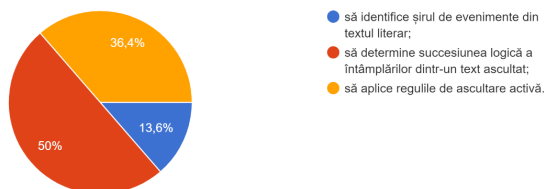
Care metode didactice aplicate la lecțiile de Limba și literatura română contribuie la eficientizarea formării competenței de receptare a mesajului oral prin ascultarea activă?
22 de răspunsuri

Fig. 3. Rezultatele înregistrate la itemul 3

Referindu-ne la Itemul 4 „Care sunt dificultățile pe care le întâmpină elevii nivelului primar de învățământ după ascultarea activă a unui text literar?”, constatăm că 62,5% dintre cadrele didactice susțin că elevi întâmpină dificultăți la determinarea succesiunii logice a întâmplărilor dintr-un text ascultat, iar 37,5% au menționat că întâmpină dificultăți la aplicarea regulilor de ascultare activă.

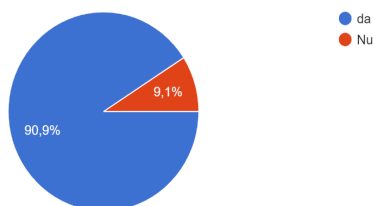
Care sunt dificultățile pe care le întâmpină elevii nivelului primar de învățământ după ascultarea activă a unui text literar?
22 de răspunsuri

Fig. 4. Rezultatele înregistrate la itemul 4

La Itemul 5 „Proiectați frecvent activități didactice privind formarea competenței de receptare a mesajului oral, valorificând ascultarea activă la elevii claselor primare?”, 88,9% dintre cadrele didactice au răspuns *da*, iar 11,1% au răspuns *nu*.

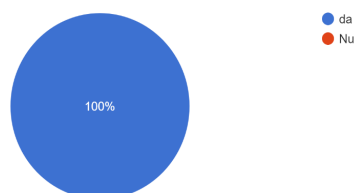
Proiectați frecvent activități didactice privind formarea competenței de receptare a mesajului oral, valorificând ascultarea activă la elevii claselor primare?
22 de răspunsuri

Fig. 5. Rezultatele înregistrate la itemul 5

Analizând datele sondajului la Itemul 6 „Oferiți elevilor claselor primare posibilitatea de a eficientiza formarea competenței de receptare a mesajului oral prin ascultarea activă?”, am constatat următoarele rezultate: 100% dintre cadrele didactice au răspuns *da*.

Oferiți elevilor claselor primare posibilitatea de a eficientiza formarea competenței de receptare a mesajului oral prin ascultarea activă?
22 de răspunsuri

Fig. 6. Rezultatele înregistrate la itemul 6

Rezultatele înregistrate conduc la concluzia că cel mai efectiv *mijloc didactic* ce contribuie la eficientizarea formării competenței de receptare a mesajului oral este *ascultarea textelor literare*, iar metoda cea mai frecvent aplicată de către cadrele didactice este *lectura explicativă*.

Una dintre dificultățile pe care le întâmpină frecvent elevii nivelului primar de învățământ în formarea acestei competențe este determinarea succesiunii logice a întâmplărilor dintr-un text ascultat.

Pentru a înlesni formarea competenței de receptare a mesajului oral prin ascultarea activă, cadrele didactice trebuie să organizeze cu elevii nivelului primar de învățământ activități de analiză a modului de desfășurare a ascultării active, să exerseze *ascultarea activă* în diverse situații de comunicare și de receptare a mesajului oral, aplicând strategii didactice eficiente.

Rezultatele înregistrate și argumentele aduse de către cadrele didactice confirmă că *ascultarea activă* înlesnește formarea competenței de receptare a mesajului oral la elevii nivelului primar de învățământ.

BIBLIOGRAFIE

1. *Curriculum național. Învățământ primar, aprobat prin Ordinul MECC nr.1124 din 20.07.2018*, 212p.
2. *Ghid de implementare a curriculumului pentru învățământul primar*. Chișinău: MECC, Lyceum, 2018, 272p.
3. PAMFIL, A. *Limba și literatura română în școala primară. Perspective complementare*. București: Editura Art, 2016, 376 p. ISBN 978-606-710-419-6.
4. PARFENE C. *Literatura în școală*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1977, 293p.
5. SĂMIHĂIAN F. *O didactică a limbii și literaturii române*. București: Editura Art, 2014, 401p. ISBN 978-606-710-005-1.